DOSIER DE PRENSA

ESCULTURA CERÁMICA IBÉRICA CONTEMPORÁNEA

Rosa Amorós • Xela Area • Arcadio Blasco • Maria Bofill • Caxigueiro • Elena Colmeiro • Elena Figueiredo • Virginia Fróis • Angel Garraza Antonio González • Emilia Guimerans • Madola • Benjamín Menéndez • Enric Mestre • Rafa Pérez • Agustín Ruiz de Almodóvar • Cecilia de Sousa • Xavier Toubes • Miguel Vazquez • Sergio Vicente • Xohan Viqueira • Hisae Yanase

Ánxela Bugallo Rodríguez, Conselleira de Cultura e Deporte
e Miguel Anxo Fernández Lores, Alcalde de Pontevedra
teñen o pracer de convidalo/a á inauguración da exposición

Escultura cerámica ibérica contemporánea

que terá lugar o día 11 de abril de 2007 ás 19.00 h
no Pazo de Cultura de Pontevedra
(Rúa Alexandre Bóveda, s/n)

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE CULTURA E DEPORTE

PONTEVEDRA

PAZO DA CULTURA DE PONTEVEDRA

XUNTA DE GALICIA
CONCELLO DE PONTEVEDRA

FICHA TÉCNICA

Título da exposición

Escultura Cerámica Ibérica Contemporánea

Organizador

Xunta de Galicia. Consellería de Cultura e Deporte. Dirección Xeral de Creación a Difusión Cultural, Pazo de Congresos e Exposicións de Pontevedra, Concello de Pontevedra

Comisario

Antonio Garrido Moreno

Coordinación

Ángeles Area, Margarita Rueda, Ariarte

Obxetivo

O proxecto que se desenvolve nesta exposición baixo o título "Escultura cerámica ibérica contemporánea" ten a intención de realizar unha aproximación da situación da escultura realizada en España e Portugal por artistas que preferentemente utilizaron o material cerámico como soporte creativo. Neste sentido a exposición convértese na **primeira experiencia** que aborda un estudo da escultura cerámica peninsular establecendo os paralelismos, peculiaridades e evolución dos diferentes focos territoriales da pel de touro. Un proxecto que pode servir de estímulo para ampliar os marcos xeográficos e establecer estudos comparados da situación en diferentes países da Comunidade Económica Europea.
Cronológicamente analízase, a través de diferentes ensaios realizados por especialistas, a evolución da escultura cerámica ibérica contemporánea desde o seu inicio ata a actualidade, establecendo o presente como un mirador desde o que se poida contemplar o interesante camiño percorrido e suxira pistas sobre as súas posibilidades de expansión futura. Neste sentido hai que facer unha salvidade derivada das limitacións espaciais e temporais que xorden en todo proxecto expositivo que fai imposible a presenza física da obra de todos os escultores cerámicos que por traxectoria, creatividade ou innovación poderían participar. Malia iso todos os escultores cuxas obras #exhibir+se na exposición son merecedores de formar parte dela.

Para o proxecto expositivo reuníronse varias xeracións de escultores que han dinamizado e feito posible o desenvolvemento da escultura cerámica en España e Portugal.

En primeiro lugar está presente unha xeración de pioneros que abriron o camiño nun campo descoñecido entre as décadas dos cincuenta e setenta do pasado século. Eles lograron a través da docencia, difusión e creación que no sector germine a semente necesaria para incentivar a posteriores xeracións de artistas. Rosa Amorós, Arcadi Blasco, María Bofill, Elena Colmeiro, Angel Garraza, Madola, Enric Mestre, Cecilia de Sousa e Xavier Toubes están representados coas súas obras no presente proxecto.

Unha segunda xeración na evolución da escultura cerámica investiga novos camiños formais, estéticos e conceptuais. Trátase dun nutrido grupo de artistas que logran que a cerámica sexa un material que se incorpore aos circuítos artísticos desde a década dos oitenta á actualidade. Unha xeración que na actualidade atópase nun momento de fértil madurez creativa como pode contrastarse coa obra presentada dos artistas participantes: Xela Area, Caxigueiro, Heitor Figueiredo, Virginia Frois, Emilia Guimeráns, Antonio González, Benjamín Menéndez, Rafa Pérez, Agustín Ruiz de Almodóvar, Miguel Vázquez, Sergio Vicente, Xoan Viqueira e Hisae Yanase.

A selección de artistas tamén se realizou coa intención de presentar os diferentes focos xeográficos nos que a cerámica como material escultórico tivo unha importante presenza. Por iso é polo que a través dos ensaios do catálogo establézanse paralelismos ou peculiaridades entre áreas moi diversas do territorio peninsular ibérico.

Contido

A estrutura da exposición concibiuse establecendo unha relación de complicidade cos veintidos artistas participantes no proxecto. Cada un deles seleccionou libremente a obra que se exhibe na presente exposición. Moitos deles optaron pola elección de obras representativas dalgún momento pasado da súa produción, outros preferiron presentar esculturas recentes e ata, nalgún caso, realizáronse traballos específicos para este proxecto.

Vinte e dúas obras de vinte e dous artistas que contextualizan o dinamismo dun colectivo eminentemente activo e ilusionado que elixiu a cerámica como material principal do seu traballo creativo.

Artistas participantes por áreas xeográficas

Andalucía

Antonio González
Agustín Ruiz de Almodovar
Hisae Yanase

Asturias

Benjamín Menéndez

Cataluña

Rosa Amorós
María Bofill
Madola

Galicia

Xela Area
Caxigueiro
Elena Colmeiro
Emilia Guimeráns
Xavier Toubes
Miguel Vázquez
Xohan Viqueira

País Vasco

Ángel Garraza

Portugal

Heitor Figueiredo
Virginia Fróis
Cecilia de Sousa
Sergio Vicente

La Rioxa

Rafa Pérez

Valencia

Arcadi Blasco
Enric Mestre

Publicación

Con motivo da exposición e como complemento teórico edítase un catálogo dunhas trescentas páxinas que se estrutura en varios apartados: estudos sobre a escultura cerámica ibérica contemporánea, biografías dos artistas participantes, comentario de obras, currículums e traducións. Devandito contido se complementa coa reprodución de doce obras seleccionadas de cada un dos vinte e dous artistas participantes no proxecto.

Os estudos e análises específicas sobre a escultura cerámica foron elaborados por especialistas de contrastado prestixio vinculados ao ámbito da escultura:

Janet Mansfield, *Presidenta da International Academy of Ceramics con sé en Xenebra*.
Cármen González Borrás, *Doutora en Belas Artes e comisaria de exposicións.*
José Marín-Medina, *Crítico de arte e comisario de exposicións*
Antonio Vivas, *Director de revístaa Cerámica e Membro do Consello da International Academy of Ceramics.*
Antonio Garrido Moreno. *Doutor en Historia da Arte e profesor da Universidade de Santiago de Compostela*

Inauguración

Data: Mércores, 10 de abril de 2007
Hora: 19,00 horas

Datas

Do 11 de abril ao 13 de maio

Roda de prensa

Data: 11 de abril
Hora: Pendiente de determinar

Lugar

Pazo de Congresos e Exposicións de Pontevedra
Alexandre Bóveda, s/n
36005 Pontevedra

Información

Pazo de Congresos e Exposicións de Pontevedra
Tfno: 34 986833061
Páxina web: http://212.51.53.55/pazodacultura.org/

NOTAS BIOGRÁFICAS DOS ARTISTAS E OBRA PRESENTADA

ROSA AMORÓS
(Barcelona, 1945)

Figura imprescindible na cerámica escultórica en España, desenvolveu nos últimos anos unha obra coherente fiel a uns principios intimistas que formalmente se materializa en esculturas de marcado expresionismo. O seu interese pola integración das artes aflora nas fases do proceso de creación dunhas formas que xorden dun estado de concentración anímica que se manifesta en debuxos de manchas e liñas de certo automatismo que, posteriormente, son transcritos do ámbito bidimensional do papel á tridimensionalidade cerámica. Un proceso que a artista transmite ao espectador nas súas exposicións ao exhibir as dúas partes do proceso: debuxos realizados con pintura á auga e esculturas que gardan unha estreita relación. Tras isto intúese a evocación que as formas modeladas de modo ancestral traslócense nos títulos, unha breve descrición semántica que fai aflorar os sentimentos existencialistas da escultora: referencias a un pasado remoto, á paisaxe, aos restos que lembran a presenza do home ben nos seus actos ben en fragmentos do seu propio esqueleto. Unha obra de enfoques conceptuais, contida, íntima, orgánica, monocroma, xurdida do máis profundo da alma como se fose o resultado final dun soño visionario que evoca a intemporalidade do home e a presenza telúrica da natureza.

Gea
2000
Modelado con cerámica, poliéster e fibra de vidro
126 x 50 x 12 cm.

A partir do ano 2000 as obras de Rosa Amorós responden a experiencias persoais. Son pezas radicais, transgresoras e cun forte carácter expresionista, non só na súa realización senón tamén nos seus materiais. En Gea emprega refractario negro modelado á man, cemento, ferro, poliéster e fibra de vidro. Está realizada a anacos cun perfil irregular e con curvas saíntes que se superpoñen, mantendo o mesmo estado de dureza. Para que non se peguen os anacos entre si, emprega film transparente. Despois de que seca, a obra encolle por igual e os anacos encaixan perfectamente. Posteriormente introdúceos no forno e úneos con cemento sintético e con caravillas de ferro. Aplica por detrás da obra o poliéster e a fibra de vidro. Utiliza o que para ela son temas esenciais: a vida, o sexo, a morte e as paixóns. O título desta proposta, Gea, remítenos á terra, un elemento esencial da natureza, un dos símbolos subxacentes na súa obra, a nai terra.

XELA AREA
(Placeres, Pontevedra)

A súa obra destes últimos anos nútrese da súa experiencia obtida a través da súa laboura xestora orientada á difusión da cerámica, así como pola súa dilatada e entusiasta investigación coas terras autóctonas de Galicia. Diso xorde unha obra vinculada estreitamente á natureza e ao medio a través de linguaxes conceptuais de claros posicionamentos povera e land art. A instalación é a canle de comunicación preferente para transmitir unhas inquietudes relacionadas coa etnografía e idiosincrasia da súa terra natal a través de sendeiros, naufraxios, referencias aos costumes gastronómicos, cunchas, sistemas de canles, tellas etc. Obras con clara vocación para establecer diálogos co espazo, tanto interior, das salas de exposicións, como a paisaxe exterior. A reivindicación das terras autóctonas non lle impide o uso doutros materiais alléos á cerámica como o cristal, as resinas de poliéster, o metacrilato ou o aceiro. O material para a escultora é só un vehículo que posibilita a transmisión dunha idea. Presenta enfoques diferenciados que, ás veces, céntranse en sofisticados procesos de cocción e adicións que inciden na factura das pezas e noutros procesos que obvian o control técnico; a terra preséntase sen ser intervida evidenciando a intención da artista por transmitir a súa mensaxe, mais que por amosar un complexo desenvolvemento técnico.

Valado-S
2006
Refractario e óxidos
Pezas variables de 75 x 40 x 20 cm.

Valado-S forma parte dunha nova serie que Xela Area está a desenvolver arestora. A idea desta obra nace dunha estadía que realiza no verán do 2006 nunha pequena vila chamada Piñeiro de Area, situada no interior da provincia de Pontevedra. O contacto coa xente do lugar, que mantene un modo de vida case extinguido, e coa paisaxe da zona inspiran as novas creacións da ceramista. As imaxes que evocan na súa memoria as fumarolas provocadas polas queimas de rastrollos, a recollida do millo, as formas cónicas que compoñen os feixes de trigo nos campos e os muros de linde, son recuperadas nas obras deste momento.
A obra compóñese de doce grandes pezas cerámicas de forma irregular. Dispóñense ordenadamente sobre o chan, en posición vertical, creando unha liña recta que divide o espazo expositivo. Como o seu propio nome indica, esta instalación lembra as separacións de leiras de pedra -valados- que abundan na paisaxe da zona. A través da aplicación de óxidos, a ceramista consegue potenciar o carácter pétreo destes elementos, que toman o aspecto tosco das laxas apenas sen labrar.

ARCADI BLASCO
(Mutxamel, Alicante, 1945)

É un dos cimentos da escultura cerámica actual que, partindo da pintura e un crecente interese pola cerámica popular, introdúcese nas realizacións de murais cerámicos en compañía de José Luis Sánchez na década dos cincuenta. O seu traballo adopta as linguaxes artísticas imperantes, realizando unha obra de marcado carácter informalista durante os anos cincuenta, para adentrarse nunha obra conceptual de intenso contido político-social nos anos finais da ditadura franquista, na década dos setenta. A paulatina xeometrización e o marcado carácter construtivista dos seus traballos será unha constante nos últimos vinte anos. Un construtivismo expansivo de pezas cerámicas que forman un todo tanto nos seus murais, esculturas exentas ou na súa dilatada produción de obra pública.
A integración das artes foi unha constante nos seus enfoques estéticos, ben na vinculación escultura-arquitectura ben escultura-artes plásticas, especialmente a pintura, punto de partida da súa formación. O seu depurado control das técnicas cerámicas e a súa formación como pintor dotan á súa obra dun harmonioso equilibrio no que o contundente volume e a grafía epidérmica das súas traballadas superficies son asociados inconfundiblemente co seu autor.

Homenaje a Paolo Ucello
2001
Gres, redución a 1300º montado sobre lenzo e madeira, pintado ao óleo e acrílico - lenzo, lapis
300 x 162 cm

Paolo Ucello é autor da Batalla de San Romano, cadro en tres versións que seica é a obra máis significativa deste pintor. Nela ensaia reiteradamente os estudos sobre a cuestión que se converteu na obsesión da súa vida: a perspectiva. A obra quattrocentista é reinterpretada en clave abstracta por Arcadi Blasco, quen desenvolve esta homenaxe a partir dun fragmento da obra que aborda con outra mirada, a da experiencia e a do paso do tempo. A composición e a gama cromática do mural estrutura tres amplos planos a través dos cales alúdese aos elementos básicos empregados polo pintor italiano: un primeiro plano escuro inferior no que se desenvolve a acción enfocado de maneira orgánica e en evidente movemento, planos laterais máis claros que enmarcan o conxunto e suxiren a profundidade e, o terceiro plano, o do horizonte no que se sitúa a liña de fuga principal. É unha concepción sintética e construtivista dos enfoques perspectivos do pintor florentino.

MARÍA BOFILL
(Barcelona, 1937).

María Bofill foi desde os seus comezos un faro na escultura cerámica contemporánea. Se tivésemos que definir dunha maneira breve a escultura de María Bofill seica os termos máis adecuados serían os de monumental e extremadamente delicada. O seu material preferente nos últimos anos é a cerámica que desprazou ao gres polas súas posibilidades de transmitir características contrapostas: dureza-fraxilidade, ornamentalidade-rigor, mediterraneidade-universalidade, clasicismo-modernidade, abarcable-monumental etc. A riqueza expresiva das súas cuncas-columna, todo un alarde de imaxinación, sensibilidade, proporción e reconstrución mediterránea actual preséntanse como o tránsito dunha utilidade que se reconstrúe por un delicado e potente esteticismo. Finísimos e evocadores labirintos que atrapan e matizan a luz dunha maneira gradual. Serializacións que aluden ao minimalismo e altéranse pola diferenciación de cada un dos seus elementos que teñen o seu propio carácter singular.
A dureza da porcelana convértese en vulnerable grazas aos delicados craquelados das súas arquitecturas. Sumarios peristilos, arcos e estruturas adinteladas serven para que a luz e o aire sexan parte inseparable de volumes rotundos e monumentais. Construcións níveas con irisacións lapislázuli que inclúen as pegadas dunha escultora como marca evocadora doutras pegadas dun pasado mediterráneo que configurou a nosa cultura.

Coixins de forats
2006
Pranchas e porcelana
60 x 60 cm

Coixins de forats, son almofadas de buratos realizadas en porcelana. Son corpos cerámicos que respiran por unha profusión de buratos practicados nas súas superficies, repetidos, infinitos. A través deles todo pode filtrase, porque ao igual que penetra o aire, unha multiplicidade de contidos e significados poden traspasalos. En certa forma son labirintos orixinados por múltiples canles tubulares que tradean a materia creando percorridos existenciais.
Estes coixins de forats, definidos por María Bofill como obxectos-escultura, atopan na porcelana unhas posibilidades expresivas especiais, e o seu resultado responde a unha evolución técnica, plástica e conceptual ao longo de toda unha traxectoria envorcada na investigación, difusión e práctica da cerámica en claves artísticas e escultóricas.
A organicidade destes corpos, de consistencia esponxosa y de níveo cromatismo, lembran as nubes, formas que serven como motivo de inspiración a María Bofill. As nubes posúen unha inesgotable posibilidade de formas e de evocacións, e un efecto hipnótico que permite estar observándoas durante moito tempo. O pequeno formato crea unha relación de intimidade na contemplación da materia e dos seus efectos. A través da aparencia esponjosa, os coxíns tradeados inspiran confortabilidade e invitan a manter unha experiencia táctil que propicie o diálogo entre a súa capacidade poética e o observador.

CAXIGUEIRO
(Mondoñedo, 1955)

Caxigueiro é un dos escultores cerámicos máis versátiles do panorama actual. O material refractario de sobrias superficies é o vehículo formal predominante na obra conceptual do escultor. Un artista que, acorde cos tempos, fusiona distintas linguaxes plásticas coa intención de transmitir mensaxes que falan de protección do medio, da cultura e da humanidade. Impactantes instalacións nas que mínimal, povera e expresionismo interferen de maneira cómplice co espazo circundante, facéndoo inseparable da propia obra: un culto ao "site". A denuncia expresionista como símbolo do horror daqueles que alimentan as guerras, a poesía povera para crear xeografías ou árbores que se camuflan fuxindo dos seus depredadores humanos, o rigor minimalista para expoñer os libros mutilados e calcinados dunha cultura destruída. Mesmo naquelas obras nas que se obvia a cerámica presencialmente, intúese a súa presenza insinuada a través da fotografía, a video-proxección, o material industrial -cerámicas expandidas (Arlita), porcelana utilitaria da fábrica de Sargadelos etc.-, ou simplemente a intención de comunicar unha mensaxe de denuncia. Caxigueiro é un dos escultores cerámicos que está integrado no mundo da arte contemporánea actual manténdose fiel aos seus principios ideolóxicos, a un material -a cerámica-, e á súa capacidade para crear beleza e inquietudes en complicidade co espazo.

O rapto da paisaxe
2006
Formigón, cerámica expandida (Arlita), estada de ferro
Dimensións variables

O rapto da paisaxe forma parte dunha serie escultórica de recente creación que, como todas as súas obras, encerra un forte contido de denuncia. A obra está concibida como unha grande instalación na que bloques, que adquiren a forma simplificada de casas, expándense polo espazo expositivo. Unha estada serve como instrumento para a apropiación do espazo por parte dos bloques que se dispoñen sobre el, conseguindo así estenderse tamén en altura. Con este elemento, propio da construción de vivendas, refórzase ademáis a mensaxe referente á construción indiscriminada que proxectan as casas grises dispersas polo espazo.
Os materiais dos bloques aluden novamente ao mundo inmobiliario; por unha banda o cemento, básico nas obras, e pola outra, a cerámica expandida -Arlita- que se emprega en vez da grava. Este material cerámico industrial permite crear unha textura granulada diferente en cada un dos módulos-casa, reforzando a mensaxe conceptual do caos urbanístico e a falta de estética das novas construcións que se multiplican e afean a costa norte galega.
En O Rapto da paisaxe o interese por establecer un diálogo entre a obra e o espazo faise evidente. Os esquemáticos bloques aprópianse do espazo expositivo da mesma forma en que as edificacións colonizan o territorio. A consciente colocación azarosa dos bloques alude pois á falta de planificación, que conduce á construción desordenada. Coa axuda da estada as casas elévanse ata os dous metros, potenciando a idea de ocupación desorganizada da construción en altura e interferindo ao máximo coa paisaxe.

ELENA COLMEIRO
(Silleda, Pontevedra, 1932).

Elena Colmeiro é a pioneira na cerámica escultórica española. Desde os anos cincuenta expón as súas esculturas en material cerámico nos circuítos artísticos españois e internacionais. Ata 1985 investiga dentro dunha estética informalista con material refractario tratado con óxidos cos que consegue esculturas de intensa orografía matérica. Formas en espiral moi dinámicas alternan con outras esculturas de concepción máis plana na que a artista plasma as pegadas das súas mans creando iconas que identifican a súa maneira de traballar. En 1986 as súas investigacións con materiais industriais como o carburo de silicio orientana a unha concepción construtiva da escultura na que a cerámica dialoga coa madeira, o ferro e outros materiais industriais.

O cambio de século supón unha nova dirección no seus enfoques escultóricos. Elena prefire unha estética integradora de diferentes disciplinas, creando obras mediante a fusión da cerámica, ladrillos esmaltados, pintura e ensamblaxe construtivista, materiais dunha intensa riqueza conceptual que, relacionados, sorprenden pola súa audacia. Unhas propostas novas que, sen adscribirse a unha tendencia concreta, posúen o signo inconfundible dunha escultora que segue abrindo camiños de beleza e achegando unha creatividade absolutamente persoal á arte contemporánea actual.

Inquietud
2003-2006.
Gres e ferro.
141 x 200 x 30 cm.

En obras recentes como Inquietud faise perceptible a concepción pictórica a través do formato e da superficie dun soporte plano. É un enfoque compositivo máis ligado ao pictórico e ao bidimensional. O fragmento semicircular adáptase a un fondo reticular a modo de mosaico integrado nun soporte de ferro que establece contrastes entre o aéreo e o masivo. Poténciase a valoración do oco, nun enfoque xeométrico confrontando recta e curva, para conferir á obra tensións asimétricas. Xunto a estes ritmos construtivistas aparece a presenza expresionista do xesto, nun grafismo rápido e impulsivo que tenta quitarlle frialdade xeométrica ao conxunto. Nesta sucesión esquemática de formas rítmicas intúense reflexos e ecos de formas a través de capas que permiten presentir un proceso que se deixa inconcluso intencionadamente para poder ser rematado pola imaxinación do espectador.

HEITOR FIGUEIREDO
(Braga, 1952)

Nos últimos dez anos Heitor Figueiredo adquiriu un nome dentro da cerámica portuguesa polo singular das súas propostas. As súas esculturas sorprenden á percepción e á lóxica ao ser entendidas como obxectos con funcións baleiras. O rigor construtivo, a minuciosidade formal e o alarde técnico son a base para a obtención dun resultado que semellan complexas ensamblaxes de incerta utilidade. A alusión aos obxectos surrealistas das vangardas históricas, coincidentes coa obra de Heitor Figueiredo na intensa carga irónica e poética que lle dan uns suxestivos títulos, difumínase ao apreciar o intenso traballo dun depurado proceso. Construcións que posúen o poder evocador da pintura de Paul Klee potenciadas por unha intelixente rotundidade volumétrica que non reduce o seu encanto inxenuo e infantil. A caprichosa xeometría do gres enriquécese con finos arames, materiais de uso industrial e unha multitude de obxectos atopados coa intención de devolver ao espectador o espírito dunha Alicia capaz de transmitir o que pode verse a través do espello. As fantásticas arquitecturas imposibles construídas con finas pranchas de gres e revestidas con lúdicos esmaltes de explosivas cores, tras a súa aparente inocencia, conteñen un sopro de aire fresco renovador cargado de futuro.

Só vendo
2005
Lastras e gres chamotado
70 x 65 x 55 cm.

Heitor Figueirido amosa nesta obra unha estrutura que se asemella a un edificio conformado con materiais como o gres chamotado e pequenas pedras lisas e redondeadas. Ao longo da súa traxectoria, Heitor converte as súas estruturas, construcións sen portas nin fiestras, que evocan o profundo hermetismo do artista, en arquitecturas imaxinarias e irreais, realizadas como un collage nas que emprega refugallos. Estas arquitecturas cóbreas de cores como o rosa pálido, o azul turquesa e o verde, así como o ocre, que son cores fundamentais na súa produción artística. Nos títulos das súas obras apreciamos un profundo carácter irónico.

VIRGINIA FRÓIS
(Rio Maior, Santarem, 1954)

A obra de Virginia Fróis xorde do froito dunha experiencia vivida e da súa relación coa contorna. As formas resultantes son a materialización das lembranzas de diferentes países, tradicións e persoas que compartiron tempo e espazo no desenvolvemento de proxectos cargados de acción e intención, encamiñados a tratar de preservar un presente destinado ao esquecemento e á desaparición. De forma paralela á liña intimista e conceptual de Richard Long, os obxectos de Virginia Fróis xorden da repetición das formas tradicionais aprendidas das mulleres oleiras de Cabo Verde. Contedores usados para almacenar auga ou para tinguir tecidos son reinterpretados e levados ao espazo expositivo coa intención de sentir a esencia das súas formas, o son das pingas de auga e as cores transferidas ás fibras que serven para facer vestidos. A escultora experimenta os métodos empregados polas oleiras caboverdianas, modelando formas idénticas cos mesmos materiais e cos mesmos instrumentos. Unha vez expostos no museo ou na sala de exposicións estes obxectos adquiren a maxia evocadora da experiencia vivida á que se suman os sons, as proxeccións de vídeo e a música. En suma, a transmisión de coñecementos de culturas afastadas na distancia e no tempo.

Contentor III.
2006.
Terracota, cemento, algodón e anil.
Peza branca: 36x36x45 cm. aprox. Peza vermella (pote de tinguir): 42 x 42 x 40 cm. aprox. Altura total: 175 cm.

Virginia Fróis entre os anos 2003 e 2005 realiza varias visitas ás illas de Cabo Verde: San Vicente, San Antón, Santiago e Boa Vista, para pór en marcha un proxecto de investigación sobre a Olaría de Mulheres, co gallo de preservar a memoria dunha tradición local moi entroncada coa artesanía do barro. De marzo a setembro de 2006 leva a cabo unha experiencia na illa de Santiago que, baixo o título Guardar Águas e como resposta a ese obxectivo de conservación, alberga entre as súas liñas de actuación a formación dun colectivo de mulleres como ceramistas. Para iso rodeouse de tres oleiras que prestaron os seus coñecementos e a súa técnica a esta comunidade, e sen dúbida, contribuíron a desenvolver un proxecto integral que levaba implícito a realización de exposicións e conferencias.
Virginia Fróis materializa unha serie de pezas enraizadas coas prácticas artesanais caboverdianas. O contedor desta obra foi realizado pola oleira Saturnina Tavares de Tras-os-Montes durante o período de estadía na illa caboverdiana de Santiago, e reproduce o habitual recipiente para tinguir o algodón para elaborar os avermellados e azulados "Panos de terra".
A vasilla branca colgante sobordando algodón na súa parte superior, cun elemento pendular recuberto de anil, convértese nun reflexo global da composición; o bicromatismo terra/branco e branco/anil amosa unha dicotomía interior/exterior, superior/inferior, que tamén se converte, á vez, nun vehículo de comunicación.

ÁNGEL GARRAZA
(Allo, Navarra, 1950)

Ángel Garraza é un dos referentes internacionais da nova escultura cerámica. A súa obra evolucionou nos últimos veinticinco anos nunha obra escultórica de intensa coherencia tanto no ámbito conceptual como espacial. A principal característica que define a súa escultura é o diálogo que manifesta a través das propiedades formais e conceptuais inherentes ás súas propostas, buscando sempre unha contraposición. A ironía e o sentido do humor déixanse sentir plenamente a través da agudeza da personalidade do seu autor que traslada a mensaxe cara a unha dimensión de maior intensidade cando se reflexiona sobre cada unha das súas obras. Desde o punto de vista da forma emprega series de volumes repetitivos aos que, mediante a súa disposición no espazo e diferencia cromática, confire suxestións, interaccións co espazo e expansión dun módulo que pode ser xeométrico ou orgánico. Un enfoque de base minimalista pero de profundo contido conceptual baseado nas diferenzas. Obras expansivas que, ás veces, xogan co efecto de reflexo, sométense a tensións gravitatorias, ou establecen relacións modulares. Un claro posicionamento postminimalista que o adentra de maneira rotunda no campo da escultura pública ou na intervención do espazo urbano e, sempre, en inequívoca relación co espectador.

Recorriendo recuerdos
2004.
Gres e louza
86x500x200 cm.

As pezas que compoñen a obra Recorriendo Recuerdos son dúas casas e unha sucesión de botas en diferentes posicións que se artellan con relevos de liñas laberínticas e curvas, mais que claramente remiten a formas cerebrais, facéndose presente a alusión á cabeza. Garraza amosa aquí un exercicio plástico de concepción dual: forma e epiderme dunha dobre referencia figurativa coa que consegue transmitir un enfoque conceptual máis profundo.
A obra é unha evocación da memoria e os recordos que o home tenta aprehender, fixar, ou que contrariamente selecciona ou esquece nun camiño de ida e volta, de evolución ou involución. Dalgunha maneira estas pezas son fragmentos de barro cocido consolidados para a súa permanencia no tempo, que se transformaron en obxectos recoñecibles para seren interpretados polo espectador.

ANTONIO GONZÁLEZ
(Montilla, Córdoba, 1961)

Nos últimos anos é salientable o seu labor como asesor cultural no Concello de Córdoba na difusión e promoción da cerámica. A súa obra desenvólvese a través da evocación antropolóxica do home inspirada nas culturas primitivas do pasado. Esféricas cabezas de trazos sumarios dunha grande riqueza de matices serán o "leit motiv" dun traballo interesado por extraer da cerámica un variado abano de recursos técnicos. Paralelamente outro grupo de obras amosan o seu interese na representación conceptual do descanso humano a través de alongado rostros que repousan sobre pequenos soportes aludindo ao sono. Uns enfoques que se materializan como esculturas exentas ou como ordenadas instalacións que agrupan os expresionistas e orgánicos rostros. Co cambio de século, coincidindo cos seus estudos de Belas Artes, inicia novos proxectos escultóricos de concepción postminimalista baseados na xeometría reticular e na agrupación serial de elementos modulares que se ordenan evocando o espazo urbano e a arquitectura que se crea e se destrúe. Nestas instalacións tituladas En construcción e Posos de vida a evocación e o recordo do que existiu nalgún momento como manifestación do efémero e do paso do tempo amósase a través de obxectos e fotografías.

Posos de vida
2001
Refractario, engobes e óxidos. Técnica de fume
195 x 140 x 8 cm.

Posos de vida nace como serie escultórica a principios do 2000. Antonio González estuda a composición das pezas por separado, xogando coa forma en dameiro. Cada un dos módulos é concibido como unha peza escultórica independente na que se acada un equilibrio entre cores, formas e texturas. Todos son diferentes. Pequenos elementos cerámicos ocupan ou tapan algunhas das celas mentres que outras baléiranse completamente deixando penetrar a luz. Conséguese así un interesante equilibrio de masas que se completa co pensado estudo da cor en cada unha das pezas. Os tons das formas prismáticas e dos elementos que se incorporan neles varían, se ben sempre manténdose na gama dos azuis, grises e marróns.
O resultado global é un conxunto novamente equilibrado no que as retículas pautan a composición. Lembra os enfoques xeométricos das súas últimas pinturas e mesmo as equilibradas abstraccións construtivistas das vangardas de entreguerras.
Fronte ao compoñente xeométrico, o ceramista incorpora a pegada consciente do traballo artesanal do material a través do tratamento das formas prismáticas e dos pequenos elementos que nelas se encaixan. O trazo torpe e inocente e as formas simples que cobren as cuadrículas evocan a arte propia das culturas afastadas.

EMILIA GUIMERÁNS
(Vigo, Pontevedra, 1958)

Pódese afirmar que a aparición de Emilia Guimeráns na escultura cerámica tivo lugar desde hai unha década. De enfoques que centraban o seu interese por amosar un proceso deconstrutivo da cerámica utilitaria a través de acumulacións e cortes, interésase por unha obra intimista, delicada e interesante dunha inspiración próxima á arte povera. A contundencia das súas paisaxes montañosas de rica orografía e complicada construción irrompen no panorama da escultura en material cerámico sorprendendo ao espectador e á crítica. Un mundo suxestivo, expansivo, de ilusións, sobrio en cromatismo e rico na súa relación coa luz e co espazo. As súas estadías no European Ceramics Work Centre de Holanda e en Sugitani, Xapón, abren as posibilidades creativas da artista, que se adentra nun interesante mundo vexetal do que xorden formas de extremada delicadeza, elegancia e beleza. A evocación do ikebana xaponés e a arte floral occidental fúndense en agrupacións de flores de esveltos talos e diferentes formas realizadas mediante procesos mixtos de porcelana e chamota, ás veces resaltadas con leves toques de cor. Un universo fráxil, sensible e de soños que se amplía na actualidade con finas e orgánicas acumulacións que crean, a través das súas instalacións, un universo de matices dirixidos a captar os mellores sentimentos do espectador.

Feixes
2007
Gres e óxidos
Dimensións variables

Hai algún tempo que a natureza está presente na obra de Emilia Guimeráns, sobre todo na referencia a formas vexetais e minerais que se ven materializadas na cerámica cunha aparencia fosilizada que incide conceptualmente sobre a preservación dun medio constantemente ameazado.

Feixes é unha alusión aos sedimentos que van deixando o tempo e as vivencias. Aquilo que se experimentou, sufriu, sentiu e viviu, amontóase na nosa mente xunto ao que nos rodea, inflúe e acompaña. Nesta acumulación de sucesos, a sedimentación de vivencias rexístrase en capas que se amontoan sobre si mesmas, tomando corpo a través dunhas formas sutís, como nubes. En escultura é a transposición de orgánicas follas de gres ondulante, irregulares e inconcretas, cuxa lectura alén da materia convérteos en acumuladores da nosa bagaxe vital.

En Feixes, Emilia Guimeráns retoma a cor cunha suavidade chea de matices e transicións que tornan doces as superficies das sucesivas capas, contribuíndo ao lirismo desta obra. A obra tamén adquire sentido na súa relación co espazo, o cal incorpórase como parte da mesma, filtrándose entre os intersticios creados pola propia acumulación. É aí onde a materia combínase coa luz e co espazo para producir uns efectos de claroscuro que enriquecen a expresividade da peza.

MADOLA
(Barcelona, 1944)

Madola é un referente na escultura cerámica española tanto desde o punto de vista da difusión como da creación. A súa obra xorde dun enfoque conceptual vinculado indisolublemente á idea temática inicial do seu proxecto. A partir de aí o proceso lévaa, dunha maneira visceral, ao estado final de cada unha das súas esculturas a través dunha depurada técnica que abarca desde a comprensión do volume ata a posterior aplicación pictórica e o control dos procedementos. En moitas das súas obras aflora un certo construtivismo baseado na adición de varios volumes e na ensamblaxe de materiais diversos, o que enriquece a súa linguaxe expresiva. O seu extenso coñecemento técnico e o seu carácter inquedo por coñecer a cerámica tradicional e contemporánea de moitos lugares do globo incítaa a realizar unha obra rica en matices, suxestións e alusións a diferentes civilizacións. No entanto, de todo iso cómpre salientar a súa mediterraneidade que aflora nun universo de formas clásicas que evocan un pasado que é xerme do que somos. A súa experiencia en obras integradas na paisaxe e no espazo urbano é unha das súas facetas máis destacadas, existindo bos exemplos da súa autoría na súa cidade natal -Plaza de la Font Castellana-, e no estranxeiro -Catalan Square, Manchester-.

Brocal
1999
Terra refractaria cocida a alta temperatura (1280°).
80 x 53 x 50 cm.

Nesta obra Madola emprega como material a terra refractaria a altas temperaturas, 1280°, óxidos e esmaltes. Representa un tema simbólico que será crucial na súa obra, como é o tema da auga. Utiliza ao longo da súa traxectoria temas vencellados a aspectos fundamentais do ser humano como a vida, ou aspectos da natureza. Esta peza pertence á serie Aguas perdidas, na que mostra o tema da auga como fonte de vida, como riqueza dos pobos, como un ben limitado que cómpre preservar. A obra Brocal é unha escultura con forma de boca de pozo onde Madola amosa o pouso que deixa o paso da auga nos obxectos, que se converte en escritura e en historia a través dunha linguaxe persoal, con diversidade de acabados e matices, con texturas, rugosidades, incisións e relevos que traballa sobre o material. Nesta obra observamos calidades pictóricas no trazo da superficie, chea de símbolos e grafismos. A súa obra expresa influencias de carácter mediterráneo, unha obra que vincula o simbolismo entre arte e auga.

BENJAMÍN MENÉNDEZ

(Avilés, 1963)

A escultura de Benjamín Menéndez céntrase en enfoques conceptuais próximos ao postminimalismo e arte povera. O rigor xeométrico axústase ao seu interese por establecer relacións co mundo da industria e da xeografía da súa Asturias natal. Instalacións ou obras públicas de sucintas formas dialogan cunha contorna, antes degradada, en proceso de recuperación. De aí o seu interese no traballo de series con elementos modulares que, na súa repetición, evocan o ambiente fabril industrial dun pasado desaparecido, un culto á memoria. Paralelamente a estas propostas desenvolve outras de carácter máis íntimo e nostálxico no que xoga con elementos contrapostos cromáticos, volumétricos, materiais e distinta rugosidade epidérmica. As referencias aos catro elementos fundamentais da natureza son unha constante na súa obra, ben de forma implícita ou conceptual. De igual maneira, os volumes puros tales como a esfera, o cono, o cilindro e o prisma aparecen de forma continuada na súa obra ben a través da propia cerámica ben a través dos materiais atopados de procedencia industrial que o escultor ensambla para conferir ao conxunto referencias conceptuais. Fronte a isto, o orgánico e tradicional é o referente contraposto co que o escultor establece relacións, rendendo culto a un cesto de vimbio ou a as barras de aceiro deformadas e curvadas polo efecto dunha demolición, en alusión ao esquecemento e á memoria.

Calentamiento global

2006

80 x 80 x 80 cm

Antiácido, refractario e mangueira de luz

A forma esférica de material cerámico, básica en toda a súa obra, volve ser aquí a xeradora da peza escultórica. En Calentamiento global os cilindros adáptanse á forma curva creando aros superpostos que tecen un gran nobelo con luz no seu interior. Entre estas pezas intercálanse outros elementos cerámicos de maior tamaño: esferas, discos furados e pequenas placas triangulares que enriquecen o xogo de luces e sombras.

Nesta obra introduce un tubo de plástico con luz no interior da esfera producindo o efecto dunha grande bóla de lume, artificio co que consegue transmitir a idea do "quentamento global" que alude o título. O escultor xoga deste xeito con dous dos elementos básicos: a terra e o lume, cos que xa traballara conceptualmente na instalación Tierra, tierra, empregando o espazo dun forno industrial. Ambos son o fundamento do traballo da cerámica: a terra como materia prima e o lume transformador da mesma, metáfora do seu carácter elemental na creación. Novamente estes temas reaparecen nesta obra, mais agora baixo un discurso crítico que nos recorda o alarmante quentamento da Terra por mor da irresponsable acción do home.

ENRIC MESTRE
(Alborada, Valencia, 1936)

Enric Mestre é un fito no desenvolvemento escultórico cerámico. A súa obra é unha lección de volume, xeometría, equilibrio e reflexión construtiva. O seu traballo nos últimos vinte anos experimentou un proceso de supresión do superfluo separando dunha maneira máis evidente as obras cun enfoque espacial daquelas outras de concepción plástica. Volume e pintura concíbense a través de estéticas e enfoques distintos, persoais e especificamente creativos, sen que por iso deixe de identificarse a inequívoca personalidade do seu autor.
A escultura é entendida coma un discurso para potenciar a riqueza que se pode obter do estudo e fragmentación interior e exterior da forma básica do prisma. Unha concepción escultórica de grandes aspiracións que alude á arquitectura entendida como unha estrutura de espazos que poden ser percorridos e habitados. Un culto á aresta e ao estudo das formas prismáticas que na escultura española só artistas como Oteiza e Chillida empregaron para crear unha nova poética racional. Mestre sabe introducir a específica riqueza expresiva da cerámica, aplicando indistintamente a cada plano un tratamento cromático e táctil específico con grande control técnico que en ningún momento excede ao verdadeiramente trascendente, contido e espacial da súa escultura.

Sen título
2005
Gres Chamotado - 1260º
20 x 70,5 x 46 cm.

O proceso de síntese formal parece estar levado ao extremo neste grande prisma de gres. Mestre traballa normalmente con volumes xeométricos puros que descompón a través de cortes rectos. Neste caso, o corpo paralelepípedo que serve de base para as súas esculturas mantense sen alterar na forma final da obra. O volume parece agora formado por varias pezas xeométricas que, encaixadas, compoñen a forma prismática.
Mestre traballa con cores neutras, normalmente escuras, coas que potencia a rotundidade dos volumes. Nesta obra o contraste entre os tons pardos e o gris escuro anima as superficies da peza a través de amplos campos de cor. En cada unha das caras do prisma créanse sobrias composicións cromáticas baseadas novamente na xeometría. Os planos de cor, que toman formas regulares, xustapóñense seguindo un pensado xogo de proporcións. Os matices da peza vense enriquecidos polos xogos lumínicos e os efectos táctiles que achegan as diferentes calidades do material. A luz crea efectos diferentes sobre as superficies, esvarando polas zonas máis lisas e puídas. As diferentes texturas parecen coincidir cos planos de cor potenciando así a composición xeométrica destes. Mestre logra deste modo unha harmonía de formas, texturas e tons.

RAFA PÉREZ

(Haro, A Rioxa, 1957)

O resultado evolutivo do traballo dos últimos quince anos de Rafa Pérez é produto da investigación dos materiais cerámicos co gallo de crear novas formas ligadas intimamente cos métodos do proceso. O obxectivo deste labor acometido polo artista é a creación de novas formas mediante a alteración das propiedades físico-químicas dos seus compoñentes. A experimentación con sistemas cerámicos de "pastas de dilatación" permitiulle desenvolver unha estética a través da que a xeometría existente no momento inicial da modelaxe dos diferentes prismas e volumes puros das súas esculturas distorsiónase e expándese -tras ser sometidos a sucesivas fornadas-, adoptando caprichosas e aleatorias formas que lembran a súa forma inicial. Un sistema deconstrutivo que se enriquece co contido cromatismo e a variación orográfica superficial das súas paredes. Paralelamente a estas innovadoras esculturas exentas o artista desenvolve unha interesante obra pictórico-cerámica coa que crea instalacións ou intervencións murais de espazo específicos nos que o eclecticismo dos enfoques postminimalistas crece nunha das propostas máis orixinales do panorama cerámico español do momento.

Sen título

2006

Caixón de madeira e dilatación en refractarios (1150°)

87 x 125 x 13 cm.

Rafa Pérez crea esta obra formada por un caixón de madeira que no seu interior presenta múltiples fragmentos en desorde. Trátase de pequenos bloques triangulares, fabricados con dúas ou tres pastas alternadas, das que unha delas provoca na cocción a dilatación do conxunto. Rafa Pérez realiza pastas de dilatación con materiais refractarios a temperaturas moi elevadas, 1150°, que introduce no forno de gas experimentando con novas texturas, formas e materiais. Son pastas que explotan alterando non só o seu volume e a súa forma, senón tamén o seu colorido. O forno e o proceso de cocción son os protagonistas da súa obra. Para el, a innovación non está baseada na tecnoloxía, senón na observación e no traballo diario, características que observamos en cada unha das súas obras.

AGUSTÍN RUÍZ DE ALMODÓVAR
(Granada, 1956)

A característica máis evidente na escultura de Agustín Ruíz de Almodóvar é a evocación tradicional da cerámica mediante sinxelos enfoques construtivos. O resultado é unha intrigante asociación entre linguaxes que remiten ao pasado tradicional cerámico e a actuais enfoques construtivistas ou minimal, todo iso fundamentado sen estridencias, sen pretender que calquera das dúas alternativas que conflúen na súa obra destaque para conseguir o desexado equilibrio. A utilización enfatizada da aresta aplicada a humildes e contidos módulos ensamblados creando secuencias expansivas de intensa monumentalidade e ascetismo achega un sentido existencial e atemporal ás súas obras. A negación de cores engadidas optando polo cromatismo dos propios materiais acentúa a intencionalidade das súas propostas.
Nos seus muros e fiestras evócanse sistemas construtivos de antano que, descontextualizados da súa función, exhíbense coma pezas de museo pertencentes a un tempo desaparecido e desprazado polos materiais e técnicas industriais da arquitectura actual. O escultor expón conceptualmente desde o presente a desaparición dun pasado próximo que se torna en arqueoloxía de procedementos e de soños.

Tapia VII
2005
Diferentes arxilas con soporte de ferro sobre plinto.
7,90 x 40 x 80 cm.

Esta obra pertencente á serie Tapias, englóbase á súa vez dentro dunha serie matriz, Arquitecturas, que constitúe a liña de traballo de Agustín Ruiz de Almodóvar durante os últimos anos. A través da referencia a elementos esenciais da construción como poden ser as portas, as fiestras, as vidreiras, as columnas, os muros ou as tapias, penetra no terreo existencial, reflexionando sobre as relacións do individuo co seu propio eu, coa sociedade e co exterior. Para iso subvierte a forma e a función destes compoñentes arquitectónicos procedendo a cegar vans, illándoos, ou a abrir muros e rasgar tapias para que o espazo poida traspasalos, buscando unha vía comunicación. O enfoque conceptual que subxace nestas series, no que á transcendencia humana se refire, indaga na alternancia da soidade e os seus remedios, aludindo á necesidade de vencer o illamento.
O autor obtén a sutil gradación cromática que caracteriza as súas obras, e cuxas transicións apreciamos claramente en Tapia VII, cunhas gamas que inclúen tons claros arxilosos na parte central, coa presenza dalgún elemento que achega unha nota de contraste de cor, para rodearse dunha gradación tonal terrosa, desigual, que a enriquece.
É unha peza colmatada, reenchida por módulos que pechan o oco creado, soportados por unha estrutura de ferro, que paradoxicamente se pode desmontar en calquera momento para que ese cheo se volva outra vez baleiro

CECILIA DE SOUSA
(Lisboa, 1937)

Cecilia de Sousa é a pioneira na escultura cerámica e o muralismo en Portugal. A súa dilatada traxectoria converteuse en foco e referencia para as novas xeracións de artistas ceramistas. Ligada a unha estética plenamente expresionista e existencial de técnica depurada interésase conceptualmente pola evocación da inquietude milenaria que posúe o home de deixar a pegada da súa existencia a través do pictograma sumario, do gravado ou da construción utilitaria. O paso do tempo é a base dunha estética que trata de recuperar os vestixios dunha época, dun traballo ou dunhas vivencias. De aí que ao longo da súa traxectoria, a súa investigación centrarase na recuperación de residuos propios dunha determinada manufactura, a funcionalidade desaparecida e as formas descontextualizadas, entendido todo como un desexo existencial por rescatar do esquecemento. É por iso que a produción cerámica de Cecilia de Sousa ten que ser concibida como autobiográfica no sentido de que é o reflexo das historias, dos lugares e das persoas que coñeceu ao longo da súa vida. De aí que as súas esculturas se inspiren en evocacións tan dispares como os símbolos dos azulexos portugueses, pezas de antigos fornos de leña, o pozo dos avós, a extinción dos olivos locais, as antigas prensas de aceite das almazaras de Lisboa ou a arqueoloxía.

Memorias
2003.
Pasta branca chamotada, gres, refractario, óxidos. Modelaxe. Cocción a 1030º, pintura con vidros, pigmentos cerámicos e segunda cocción a 1030º.
6 pezas de 44x15x8 cm.

A memoria é o tema sobre o que Cecilia de Sousa verte os traballos dos últimos anos. Neles recóllense alusións autobiográficas ou colectivas, indagando na representación formal cerámica dos procesos vitais (xestación, nacemento, crecemento, morte…). Tanto esta obra como outras da presente etapa atópanse dentro dunha produción característica da autora que realiza con moito afán, grazas ao traballo de investigación e experiencia de anos. Emprega pastas chamotadas, modelándoas e cocéndolas a altas temperaturas, o que supón un enriquecemento matérico de vidrados de diferentes calidades froito da investigación, da experimentación e das experiencias persoais vividas.
Memorias é un conxunto de seis pezas pensadas como xacentes, colocadas en horizontal, unhas enteiras, outras fragmentadas, partidas, mesmo cando o barro está cru, para emular os resultados dun proceso erosivo a través do tempo, e que na maioría das ocasións, provoca a parcial destrución ou a total perda do obxecto. Estes retallos evocan a pegada do corpo humano, a través de restos óseos fosilizados que, grazas ao cromatismo, parecen gravados polo lume que mantivo as formas residuais de maneira imperturbable.

XAVIER TOUBES

(A Coruña, 1947)

A inqueda personalidade de Xavier Toubes, o seu permanente nomadismo así como os enfoques teóricos e conceptuais que aporta a todos os seus traballos convérteno nun inexcusable referente para a escultura cerámica internacional e española. A experiencia que, acumulada polo artista grazas á súa dilatada vida docente en universidades norteamericanas e á dirección de institucións impulsoras da creatividade como o European Ceramic Work Centre de Holanda, fixo crecer as propostas do artista coruñés cara a uns enfoques absolutamente persoais e contemporáneos.
Un dos propósitos constantes na obra de Toubes é a subversión de formas, técnicas e significados. Os títulos das súas esculturas aluden a unha realidade antropomórfica, anímica ou ambiental mais a forma destrúe toda posible asociación inequívoca para crear unha intencionada ambigüidade, coa intención de suscitar novas lecturas. De igual maneira, esta ambigüidade afecta ao contido conceptual do propio obxecto manipulado, aspecto que se aprecia na interrelación e, ás veces, fusión en moitas das súas obras dos conceptos de retrato, paisaxe, artesanía, tradición, arte, utilidade, industria, ciencia etc. Nos últimos anos, Toubes desenvolve o seu labor creativo a través da escultura exenta, instalacións, fotografía e formatos dixitais.

El Pie de Miguel Ángel

1995
Porcelana
52 x 110 x 40 cm.

El Pie de Miguel Ángel é unha boa mostra desta nova liña de creación que xorde na súa estadía no European Ceramic Work Center. Trátase dun molde dun pé de grandes dimensións realizado en porcelana que evidencia a importancia da morfoloxía humana como eixo temático de grande parte do traballo do escultor. Os fragmentos do corpo e as estruturas internas do noso organismo son elementos recorrentes nas obras deste período. Con eles crea esculturas a medio camiño entre a figuración e a abstracción, formando bodegóns e paisaxes froito da súa imaxinación. Fronte ao carácter figurativo das obras dos anos anteriores, a atención recae agora no proceso creativo, na plasmación da transformación do material.
Como é típico do traballo deste período, a utilización da cor branca da porcelana dá como resultado limpas superficies que contrastan co cromatismo de anos anteriores. As calidades sensuais que achega a porcelana, xunto ao tratamento formal da peza -e as conscientes marcas do proceso sobre a superficie-, potencian o sentido mórbido da obra.

MIGUEL VÁZQUEZ
(Vigo, Pontevedra, 1956)

Miguel Vázquez goza dunha longa experiencia no mundo da docencia e da escultura cerámica. Percorreu un longo camiño desde as súas primeiras propostas en pequeno formato na década dos oitenta ata as súas esculturas e instalacións actuais. As referencias arquitectónicas dos seus traballos realizados durante a súa estadía no European Ceramics Work Centre abren un abano de posibilidades no artista que se ampliaron ata o de agora, sendo especificamente interesantes os traballos dos últimos dez anos. O emprego das técnicas ancestrais como o torno -ata hai pouco relegadas ao ámbito da alfarería-, serven para desenvolver a súa serie Víricos na que se permite xogar con contraposicións de masa e volume, dialogar co espazo e a arquitectura circundante e equilibrar o uso dun amplo abano de materiais industriais que ensambla ou fusiona coa cerámica. A súa obra evolucionou desde posicións automáticas nas que o azar era unha das variables fundamentais, á situación actual na que o artista define como "obra rematada" a aquela que previu e definiu perfectamente antes do seu proceso. Pódese afirmar que na súa evolución, a concepción inicial representativa da súa obra pasou a converterse, nos últimos anos, nun discurso máis conceptual non exento de ironía e de sutil sentido do humor.

Nomancontro
1995-1997
Refractario
210 x 100 x 11 cm.

O interese de Miguel Vázquez polas estruturas arquitectónicas faise evidente nesta obra. A instalación componse de pezas cerámicas de forma regular que se encostan ortogonalmente entre si creando seccións. Dispóñense sobre o chan do espazo expositivo debuxando así un grande rectángulo. O carácter xeométrico do conxunto vese potenciado desta maneira polo perfil rectangular das pezas e polos rectos cortes irregulares producidos entre elas.
As paredes cerámicas, aínda que marcadas pola xeometría, están intencionadamente desgastadas, amosando as pegadas do proceso de cocción. O ceramista xoga desta forma coa idea de ruína, vinculada sempre no seu traballo á atracción polas estruturas. É o proceso de creación e de destrución o que realmente atrae a Miguel Vázquez da arquitectura; eses momentos nos que as estruturas portantes, coa súa trama xeométrica, son as protagonistas. En Nomancontro consegue un equilibrio entre o caos e a orde, entre o aspecto orgánico dos cambios da materia e a xeometría que impón. Os tabiques que crean o espazo labiríntico da instalación lembran os muros de construcións derrubadas, evocando unha paisaxe urbana arrasada pola acción do home ou da naturaza, a modo de edificios abandonados e destruídos polo paso do tempo.

SERGIO VICENTE
(Lisboa, 1969)

Sergio Vicente é un dos novos valores da plástica portuguesa en material cerámico que xa posúe unha ampla traxectoria no campo da escultura pública. A equilibrada integración que o artista fai de enfoques construtivistas, minimal e povera crea na súa obra un orixinal modo de entender o espazo, a natureza e a arte de interesantes valores conceptuais. Partindo dun depurado proceso de síntese sobre a configuración microscópica das formas vexetais existentes na natureza así como a súa evolución biolóxica, realiza pezas orgánicas modulares que, ensambladas e dispostas no espazo natural, devolven ao ambiente a visión racional e poética do modelo inicial.
A escultura de Sergio Vicente parte dunhas premisas que adoitan estar presentes en grande parte das súas obras: a natureza como ambiente plástico, a multiplicidade da vida manifestada a través de obxectos modulares, e a interdependencia entre o home e a natureza manifiestada a través das formas exteriores e interiores dun modelo. O lugar é outro dos fundamentos plásticos do artista, xa que cada espazo xeográfico posúe unha intervención específica encamiñada a conseguir unha relación de complicidade co espectador a través do concepto de "obra aberta", expresado por Umberto Eco.

Memorandum#1
2006
Gres e MDF. Recheo manual de moldes modulares de MDF. Escala: 1:50.
152,5 x 91 x 91 cm.

Sérgio Vicente é un artista cuxo traballo fundamentalmente consiste en intervencións no espazo urbano. Para iso, sérvese de pequenos modelos escultóricos con autonomía plástica que serán traspasados á súa obra a grande escala, na que emprega materiais como o ferro ou o formigón.
En Memorandum#1 presenta unha serie de estruturas realizadas con gres, formadas a partir de módulos. Para a realización destes módulos o artista sérvese de moldes de MDF, que reenche de forma manual. O MDF (Medium Density Fibreboard) é un taboleiro aglomerado elaborado con fibras de madeira aglutinadas con resinas sintéticas mediante presión e calor, en seco, ata acadar unha densidade media. Estas estruturas modulares aparecen acotío en todas as súas obras, constituíndo formas orgánicas pechadas. Nesta ocasión, preséntaas colocadas sobre unha base. Sérgio Vicente pretende que a cerámica forme parte de todas as súas obras a través da realización destes modelos a escala.

XOAN VIQUEIRA
(A Coruña, 1952)

Entre dous mares -Atlántico e Mediterráneo- discorre a escultura e a pintura cerámica de Xoan Viqueira. As súas preferencias por investigar as posibilidades epidérmicas do material cerámico e a súa intervención con enfoques pictóricos será unha constante que o artista manterá ao longo de toda a súa traxectoria. A concepción volumétrica da súa escultura verase supeditada -en maior ou menor medida- pola súa ecléctica iconografía pictoricista. De aí que as súas superficies murais escultóricas, ben planas ou ben de vulto redondo, sexan moitas veces un pretexto para insertar un discurso variado, polivalente e de evidente interese plástico. A investigación nas técnicas da pintura cerámica incorpóranse a murais, esculturas exentas ou seriadas e instalacións, adaptando a tonalidade global do conxunto a variados discursos que discorren entre o trascendente e o lúdico, entre o cromatismo exultante e a contención da cor. De igual maneira esta transferencia disciplinar prodúcese na súa "pintura" que acotío vólvese obxectual mediante a inserción ou ensamblaxe de pequenos volumes cerámicos en diálogo con outros materiais de diversa procedencia. A personalidade versátil de Xohan Viqueira, enriquecida pola fusión cultural galega e valenciana, explora cun espírito desinhibido novos territorios creativos no discorrer da cerámica contemporánea.

Serie Mediterráneo I, II, III y IV
2006
4 pezas de 70 x 70 cm.

É unha obra formada por catro pezas realizadas por separado en distintos momentos da súa traxectoria. Cada unha delas está formada por un cadrado con distintos fragmentos cerámicos. Para a súa realización emprega diversos materiais como o gres, a porcelana e a madeira. Experimenta coa composición das pastas, variándoas para obter maior resistencia ou calidades persoais. Dota ás súas obras dunha expresiva xestualidade que serve de fondo para a inserción de símbolos da arte primitiva (estelas, petroglifos, arte africana, arte precolombina etc.). Os seus grafismos presentan un tema constante na súa obra: o home. Aparece figurado, abstracto, estilizado ou con grandes volumes ou deformacións. Formas antropomórficas, esquemáticas e xeométricas únense a esquemas zoomórficos que suxiren, no seu conxunto, unha iconografía ancestral. As decoracións están realizadas con engobes, pigmentos, óxidos colorantes e sales, cunha gama de cor variada.

HISAE YANASE
(Chiba Impagún, Xapón, 1943)

Hisae Yanase, xaponesa de nacemento, establece a súa residencia en España desde finais da década dos sesenta, circunstancias que se reflicten na súa cerámica. A confluencia de dúas culturas tan diferentes na artista ten como consecuencia unha obra que tanto desde o punto de vista da forma como da espiritualidade é novidosa para o contexto europeo. A súa escultura posúe a sensibilidade e factura técnica da tradición xaponesa, de aí o emprego de técnicas delicadas, as referencias aos costumes, antropoloxía, filosofía e utensilios de orixe oriental. Mais tamén aparecen, xunto a eses trazos, a influencia da estética árabe andalusí cordobesa, o seu lugar de residencia.
A súa escultura inspírase nas formas de utensilios tradicionais xaponeses buscando, a través deles, a conexión coa memoria nostálxica da súa orixe para transmitir todo o seu espiritual significado mediante os recursos pictóricos e volumétricos que lle permite a cerámica. Se esta reinterpretación de obxectos autóctonos reflicte unha das temáticas de Hisae Yanase, quizabes a vía expresiva máis existencialista sexa a súa concepción artística da paisaxe como expresión máxima da natureza. As súas paisaxes non son concibidas como abertas panorámicas, senón como fragmentos intimistas integrados por pequenas formas que se exhiben distribuídas adecuadamente no chan ou na parede. Son pequenas criaturas que aluden ás sementes, flores, pólas…todos eles elementos humildes que invitan á reflexión e á meditación íntima. Nestas paisaxes ou xardíns da mente desprégase todo un coñecemento técnico cerámico que, coa mesma humildade, é utilizado de maneira contida para amosar unha natureza conxelada, salina e fráxil, tan fráxil como a propia existencia.

Flora
2004
Sílice e alúmina (casca cerámica).
Medidas variables. Dezanove pezas de 25 x 13 x 16 cm. aproximadamente.

Na instalación integrada por dez pezas, Hisae Yanase achéganos a un mundo oriental formado por paisaxes nevadas e xardíns Zen cheos de flores. Cada unha das pezas é unha alusión ao seu pasado, ás flores que quedaron prendidas na súa memoria, pertencentes ao seus anos en Xapón. Alúmina e sílice son a base para a delicada recreación de flores cuns pétalos conxelados, salinos e rugosos, que sorprenden pola súa forza expresiva. Emprega como material a casca cerámica considerada polos fundidores de bronce coma refugallo e que a escultora transforma mediante óxidos e barro en flores orgánicas e extravagantes que poden remitirnos ao Xardín das Delicias de El Bosco: un xardín cheo de paixóns e sentimentos contradictorios.